

AFBEELDING 1. | *Uitreiking van de Van der Lijnonderscheiding aan Mark Bosselaers.*
Foto: Hans Hollestelle.

De Van der Lijnonderscheidingen voor Mark Bosselaers & Ibe van Oort

VERSLAG VAN DE UITREIKING DOOR
SOPHIE AALDERS EN
HENK DUYVERMAN
H.DUYVERMAN@KPNMAIL.NL

Museum Schokland is een museum voor historie, geologie en archeologie. Een vermaard onderdeel vormt de collectie van P. van der Lijn, grondlegger van de Nederlandse amateur-geologie. In dit museum wordt daarom dan ook jaarlijks door de gemeente Noordoostpolder zowel de P. van der Lijn-onderscheiding uitgereikt aan een amateur-geoloog die zich binnen dit vakgebied bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt, als ook de P. van der Lijn-aanmoedigingsprijs aan een jonge amateur-geoloog. Op zaterdag 6 april 2019 werden Mark en Ibe in het Museum op Schokland gehuldigd.

Toespraak door de heer H. Bouman, burgemeester van de Noordoostpolder

Het is sinds 1983 een prachtige jaarlijkse traditie in onze gemeente dat we prijzen uitreiken aan mensen die het onzichtbare, zichtbaar hebben gemaakt. Wij hebben het dan over iets dat ergens lag of ligt en dat jarenlang niet zichtbaar is geweest en dat zij opeens weer zichtbaar maken. Het is een prijs van waardering voor mensen die zich hebben ingezet om juist dat onder ogen van het publiek te brengen. Want amateur-geologen zouden onzichtbaar *kunnen* zijn tussen alle professionals en professoren. Maar zij kunnen niet zonder de onmisbare kennis en inspanning van 'amateurs' of beter gezegd van hobbymatige en professioneel acterende experts. Tegelijkertijd is het ieder jaar weer een kunst om die mensen boven water te tillen. Voor het boven water tillen van die mensen met kwaliteit hebben we een commissie, waardoor al veel mensen die eer en die plaats kregen die zij verdienden. De locatie om dat te doen is hier op Schokland, want van hieruit kijken wij uit over land dat nu zichtbaar is, maar dat een eeuw geleden nog voor iedereen onzichtbaar was. Eeuwenlang was het aan het oog onttrokken doordat het overspoeld werd door zilt water. Nu is het een prachtig stuk land om te ontdekken, om in te recreëren, om in te wonen of in te werken. Iets wat ik sinds mijn benoeming tot burgemeester ook in mijn hart heb gesloten, niet in de laatste plaats omdat het iets te maken heeft met zichtbaarheid en onzichtbaarheid. Want Schokland is nu een onzichtbaar eiland, onderdeel van het omringende land. U kunt nog altijd zien dat Schokland vroeger een eiland was, je ziet het aan het landschap, maar wist u dat tot 1450 Schokland helemaal geen eiland was? Want aan het begin van de Middeleeuwen was het gebied een grote, drassige wildernis. Er woonden nauwelijks mensen. Toch werd duizend jaar na Christus al begonnen aan de ontginning van dit ontoegankelijke gebied. Hierbij namen de kloosters het initiatief en omringden grote stukken veengrond met dijkjes zodat dit hele gebied waarschijnlijk al voor de veertiende eeuw voor landbouw geschikt werd gemaakt. Maar helaas begon door het ontwateren het veen in te klinken met als gevolg dat de bodem ging dalen. Intussen had de Noordzee gezorgd voor een enorme landafbraak tussen Holland en Friesland en werd de Zuiderzee gevormd.

AFBEELDING 2. | Mark Bosselaers voor een van zijn werken bij zijn tentoonstelling in Museum Schokland. Foto: Henk Duyverman.

En ook hier kreeg het zeewater steeds meer invloed. Stormvloed en overstromingen sloegen het gedaalde veen weg. Toch was tot circa 1450 Schokland nog wel met het vasteland verbonden en werd het een soort schiereiland. Maar ook die verbinding sloeg weg en zo ontstond er een soort eiland. Dus door de veenwinning heeft de Middeleeuwse mens zelf meegewerkt aan het ontstaan van dit eiland. Een ding hebben we uit het verleden geleerd: als je niet anticipeert op datgene wat plaats vindt, zul je zelf nooit kunnen meebouwen aan de toekomst. Die toekomst is voor ons nog onzichtbaar. Nu kan ik nog veel meer vertellen over de geschiedenis van Schokland, maar u komt hier maar voor een actie van mij: het uitreiken van de oorkonde aan Mark Bosselaers waarna de heer Post de Laudatio kan uitspreken. Daarna zal de P. van der Lijnaanmoedigingsprijs 2019 uitgereikt worden aan Ibe Arjan van Oort.

Laudatio van Mark Elisabeth Josef Bosselaers door Klaas Post

Het is voor mij een geweldige eer om deze laudatio te mogen uitspreken allereerst omdat Mark naar mijn mening aan alle voorwaarden van de Van der Lijnonderscheiding voldoet. Afgezien daarvan is Mark een goed mens. Die kom je tegenwoordig ook niet meer zo vaak tegen. Ik denk dat de wereld door hem beter maar ook kleuriger is geworden. Ik heb hem drieëntwintig jaar geleden leren kennen, toen ik een telefoontje van een meneer Bosselaers kreeg die zei dat hij gehoord had dat ik foto's van onderkaken van Orka's had. En of hij die mocht lenen, want hij deed metingen op dolfijnen. We maakten een afspraak en toen zag ik een grote man binnen komen met een kop zwart haar en met enorme 'herejezus slippers' aan zijn voeten, die hij bovendien droeg met een gele en een rode sok. Al gauw ging er een enorme tas open waaruit hij een elftal meetinstrumenten haalde, die ik nog nooit gezien had. Het bleek dat Mark 123 metingen per kaak ging doen. Als Mark iets doet, doet hij het goed. Mark is geboren in 1956 in België en had op jonge leeftijd al interesse voor alles wat groeit en bloeit. Ook was hij al jong geobsedeerd door fossielen. Hij heeft er duizenden van. Maar toen hij een jaar of zeventien was

besloot hij toch kunstenaar te worden. Mark heeft iets met kunst. Dat zult u straks zien. De jaren op kunstacademies vormden voor hem – zoals hij zelf zegt – de donkere middeleeuwen. Hij sloot het af en werd leraar op een kunstacademie.

Maar al gauw ging hij weer fossielen verzamelen. Hij concentreerde zich allereerst op fossiele walvissen, op walvispokken en Zuid-Afrikaanse schelpjes. Een mens moet wat doen. Zo werd hij binnen een aantal jaren een (autodidactisch) specialist op een aantal gebieden: vanaf 1998 was hij verbonden aan het KBIN in Brussel, het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuur. Daar werkt hij tot op de huidige dag, daar heeft hij de hele historische collectie op de schop genomen zodat het toegankelijk werd voor alle wetenschappers. Daarnaast werd hij vanaf 2004 ook nog eens medewerker aan het Zeeuws Genootschap, waar hij ook de hele collectie omgespit heeft. In die functie ging hij steeds mee op de jaarlijkse kottertocht, waar hij in aanwezigheid van de andere opvarenden de meest kleine bottenstukjes determineerde. Dan wordt het 1999 en begint het serieuze werk want dan gaat Mark publiceren. Het werden 35 internationale publicaties met zoiets als 177 citaten en iets van 3500 views: dat zegt echt wat.

De 123 metingen methode door Mark Bosselaers

Om dit verhaal af te ronden wil ik een aantal van die publicaties in hoogstaande tijdschriften met u doornemen waar hij werkte te midden van internationale topwetenschappers. Er zijn drie onderwerpen: de dolfijnen, de walvispokken en fossiele walvissen. Vooral op het gebied van de walvispokken zijn er maar een paar specialisten op de wereld en een van hen zit hier. Mark baseert dit soms op stukjes van een centimeter die hij vond, waarlangs duizenden mensen langs gelopen zouden zijn zonder het eruit te pikken. Dat is dan ook nog een pok die alleen op grijze walvissen voorkomt die hier allang niet meer voorkomen maar alleen in de Pacific. Tenslotte dan zijn medewerking aan een aantal artikelen over de fossiele walvissen zoals een dolfijn, die wat groter is dan een tuimelaar, waarvan iedereen dacht dat deze soort niet in de Noordzee voorkwam (wel in Peru),

maar Mark heeft op grond van zijn 123 metingen op vier stukjes kaak bewezen dat het dier ook eens in de Noordzee voorkwam. Vorig jaar is er een volledig *rostrum* (snuif) uit de Noordzee opgevist op grond waarvan we nu weten dat ‘de methode Bosselaers’ werkt. Zo kan ik doorgaan, want Mark ging in veel musea ook op andere kleine stukjes die daar tientallen jaren hadden liggen te ‘verstofften’, zijn 123 metingen doen. Op grond van dit alles denk ik dat de commissie een goede keus heeft gedaan om Mark deze bijzondere onderscheiding toe te kennen.

Uitreiking van de P. van der Lijn-aanmoedigingsprijs 2019 aan Ibe Arjan van Oort (door Peter Stokman)

Deze prijs is bedoeld voor een jonge amateur-geoloog die aangemoedigd wordt om door te gaan met datgene waarmee hij begonnen is. Elk goed verhaal heeft een begin. Want in het begin was hij alleen geïnteresseerd in mineralen, maar al gauw breidde zijn interesse zich uit naar fossielen. In 2016 bezocht hij voor het eerste een van onze clubavonden in 2016, waarna hij ook een vaste bezoeker werd van onze excursies. Maar hij is ook een beetje eigenwijs. Twee jaar geleden exposeerde Ibe zijn fossielen en mineralen voor het eerst op onze beurs maar sindsdien staat hij er als standhouder want hij heeft een eigen bedrijf opgezet in fossielen en mineralen. Wat hij gevonden heeft, determineert hij zelf en verkoopt het daarna via zijn webshop. Het bijzondere is dat alles wat hij aanbiedt een keurige, specifieke beschrijving heeft wat vervolgens ingebed wordt in een wat algemene context en wat hij tenslotte in de algemene geologische context plaatst. Bijzonder interessant en leerzaam. Bovendien plaatst hij op iedere vrijdagmiddag een blog op zijn website, studieuze en ambitieuze ontdekkingstochten. Kortom,

AFBEELDING 3. | Uitreiking van de Van der Lijnaanmoedigingsprijs aan Ibe van Oort. Foto: Henk Duyverman.

hij is een zich heel snel ontwikkelende autodidact. Maar ook de levende natuur mag zich verheugen in Ibes grenzeloze belangstelling. Afgelopen weekend vertelde hij mij dat hij deze week naar Friesland zou gaan vanwege de 80ste verjaardag van zijn grootvader en een van de dingen die hij daar hoopte te zien was de zeearend, wat helaas nog niet gelukt is. Hij kent ook al alle wetenschappelijke namen van vogels. Heeft Ibe dan nog wel een aanmoedigingsprijs nodig? Ja, ook al weten we dat we nog heel veel meer van je zullen horen, is zo'n prijs een openbare pluim op je hoed die je gewoon goed zal doen.

ANNEX - Ibe van Oort

Wie ben ik en hoe kwam ik tot deze hobby?

Ik ben Ibe van Oort (21) aan het begin van af de middelbare school ben ik samen met nog iemand gestart met het verzamelen van mineralen. Hoewel er verschillende zaken binnen het verzamelen worden bemoeilijkt door mijn hartafwijking ben ik zelf ook na die tijd verder gegaan met het verzamelen van mineralen.

Wat doe ik er nu mee?

Daar bleef het echter niet bij. Mijn interesse verbreedde zich in loop van tijd met de fossielen, gesteenten, meteorieten en ook moderne schelpen. Op de laatste na zou je dit allemaal (min of meer) onder de noemer geologie en bijbehorende wetenschappen kunnen plakken. Helaas ben ik nu door de hartafwijking thuis komen te zitten maar werk nog wel twee dagen in de week bij de lokale krant. Daarnaast begin ik nu net een dag in de week in het Oertijdmuseum in Boxtel. En de tijd die er dan nog over blijft investeer ik volledig in de hobby. Niet alleen

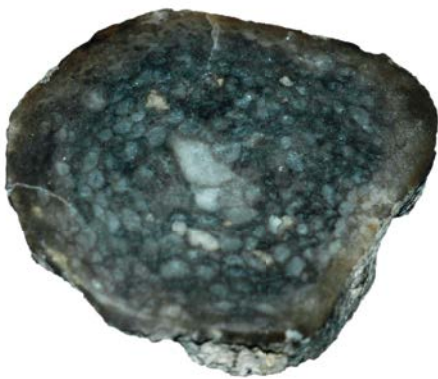
het verzamelen maar ook het slijpen van stenen en vooral mijn eigen website. Of eigenlijk een webshop want de hobby moet tenslotte ook gefinancierd worden. Het is begonnen als www.ibenaturalhistory.nl en de naam zal binnenkort veranderen in www.mineralenfossielenkopen.nl, dit wordt een volledig informatieve website, die ik ook zelf zal beheren.

Het verzamelen

Helaas woon ik erg ver weg van de dichtstbijzijnde fossielen- en mineralenvindplaatsen. Gelukkig is er eens in de zoveel tijd een excursie van de lokale geologische vereniging Geo-Oss waar ik eigenlijk altijd bij ben, dit vul ik aan met eventuele zoektochten in de vakantie. Daarnaast vind ik het materiaal vooral via het internet, het inkopen en verkopen zoals eerder genoemd. Natuurlijk zoek ik bij iedere partij die ik voor de webshop inkoop wat materiaal uit voor de eigen collectie. En hoop via de webshop het materiaal en zeker ook de kennis toegankelijk te maken voor andere verzamelaars en liefhebbers. Zo plaats ik iedere vrijdag middag een gerelateerde blog op de site. Want hoe meer mensen zich er mee bezighouden, hoe meer we over alles te weten komen en hoe interessanter en zinvoller het wordt.

Wat boeit mij nou aan deze hobby?

Ik ben zeker niet van plan mij op een soortgroep te specialiseren zoals de meeste dat uiteindelijk doen. Want wat mij zo interesseert is de enorme diversiteit aan dier & steen/mineralensoorten die onze planeet rijk is. Het zijn er zoveel dat een mens in zijn leven nooit alles kan zien. Zo zijn er op het moment al 5468 soorten mineralen bekend waarvan de meeste slechts zelden gevonden worden. Of die bijvoorbeeld alleen bekend zijn uit meteorieten. Maar dit valt totaal in het niet met het aantal beschreven diersoorten. Er zijn bijvoorbeeld alleen al meer soorten snuitkevers dan mineralen. Door het verzamelen van de fossielen (Afb. 4 en 5), mineralen (Afb. 6), gesteenten, meteorieten en schelpen kan je toch nog een beetje een idee krijgen hoeveel diversiteit er eigenlijk is en wat er allemaal was. Want je blijft eigenlijk altijd nieuwe dingen vinden ook als je dacht dat je alles al had gezien...

AFBEELDING 4. | *Favosites koraal uit de Duitse Eifel. Foto: Ibe van Oort.*

AFBEELDING 5. | *Kies van (vermoedelijk Weichselien of Eemien) een Steppenpaard. Foto: Ibe van Oort.*

AFBEELDING 6. | *Mineraal (Agaat) uit grindgat te Arcen in Limburg, Nederland. Foto: Ibe van Oort.*

